

Salvador Cardús: «L'acció de l'administració en cultura no sempre ha aconseguit el que es proposava, sinó el contrari»

08-05-2013 08:00

el diari d'INTERACCIÓ
Interpress
el sector públic de la cultura

Salvador Cardús (Terrassa, 1954) és sociòleg, periodista, assagista i doctor en Ciències Econòmiques. Actualment és professor titular de Sociologia a la Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona. Manté una intensa activitat com a conferenciant i la seva ponència “La cultura: servei públic, indústria o espectacle?” obre la primera jornada d'Interacció.

Amb la seva ponència s'inaugura una nova edició d'Interacció. De què parlarà?

Miraré d'explicar que, des d'una perspectiva sociològica, és molt difícil prendre partit per una definició de cultura. Cultura ho és tot: la comercial, la creativa, la industrialitzada, la que és espectacle, la que és crítica... Qualsevol pretensió de considerar-ne una i menystenir les altres seria ridícul. Totes han de conviure, però cal assegurar que hi hagi una dialèctica, una tensió suficientment forta i que una no es mengi l'altra. És en aquest equilibri on les administracions públiques tenen un paper important.

M'agradaria també assenyalar algunes paradoxes que es plantegen en l'acció política en l'àmbit de la cultura. Quan parlem de la funció pública de la cultura, de vegades, l'acció de l'administració no sempre ha aconseguit el que es proposava sinó el contrari. Si només tinguéssim en compte la cultura crítica, d'avantguarda, hi hauria una minorització d'usuaris, d'impacte, i acabaria sent una mena de política d'autosatisfacció. I altres vegades, al contrari, s'ha utilitzat la cultura com un element electoralista, caient en formes de populisme en què es subvenciona allò que ja té un mercat fet.

Finalment, m'atreveria a fer tres propostes sobre què ha de fer l'administració en el camp de la cultura: garantir

una bona formació, perquè no s'hi està posant l'èmfasi que caldria; insistir en el compromís del ciutadà en les seves pràctiques culturals i el seu finançament, ja que el model de la subvenció provoca la desresponsabilització; i analitzar les pràctiques de l'administració que, sense voler, han provocat el contrari del que es desitjava aconseguir.

És la crisi la que provoca totes aquestes reflexions?

S'haurien pogut fer fa deu anys, en període de bonança, i plantejades ara pot semblar que estem intentant justificar la precarietat econòmica. La crítica a una certa sobreocupació de l'espai cultural per part de l'administració, però, alguns ja la fèiem fa 25 o 30 anys, quan ens vam sentir una mica "espoliats" de les nostres iniciatives culturals. Jo, però, sóc optimista: la cara bona de la crisi és que ens farà parar atenció a qüestions que fins ara havíem desconsiderat.

La voluntat de les administracions per irrigar culturalment el territori, s'ha acomplert?

S'ha acomplert molt positivament en el terreny de les infraestructures, en alguns casos excessives per a l'ús que se'n fa. El que no s'ha treballat paral·lelament és la formació, la pedagogia. Estem tan acostumats a què ens facin la cultura fàcil, a prop i gratis que costa molt orientar la gent cap a una responsabilització cultural. Hi ha d'haver un compromís de l'individu amb la cultura, perquè finalment la decisió d'anar a un concert, a una exposició, llegir un llibre o anar al teatre és una decisió que pren cadascú.

A part de la crisi econòmica, a Catalunya hi ha un altre gran repte de país. Quin paper hi hauria de jugar la cultura?

Aquest és un país estrany i no sé si amb la independència deixariem de ser-ho. Tot i que un dels pilars del país -que ens ha portat fins aquí i fonamenta les seves expectatives de canvi- és la seva especificitat cultural, cap dels governs ha mostrat una especial sensibilitat per la cultura. Vist des de fora, un país com el nostre, semblaria que ha de tenir un pressupost de cultura enorme, perquè és un element fonamental per a la seva construcció. En canvi, t'adones que tenim uns pressupostos inferiors als dels països sense problemes culturals. Tots els governs, que s'han dit catalanistes i que de fet ho són, no han estat capaços de dotar el país del vigor cultural que li correspondria per la seva potència.

En una hipotètica Catalunya independent, vull pensar que la normalitat institucional faria possible, almenys, aconseguir uns nivells semblants als de la resta d'Europa. Amb una major abundància de recursos públics podríem tenir una inversió en cultura equivalent a la riquesa del país.

Què espera d'aquesta edició d'Interacció?

Espero que, en aquest context que obliga a la reflexió, siguem capaços de fer autocrítica en comptes de seguir en la queixa i el victimisme. Històricament, hem optat més pel lament que per la revisió de les pròpies pràctiques. No sempre ni a tot arreu, però crec que les polítiques de subvencions han estat bastant mal orientades i han tingut efectes perversos. Hem de reflexionar com l'administració ha de garantir l'espai públic de la cultura que no té mercat i fer que més gent hi participi.

- [1]

URL d'origen: <http://interaccio.diba.cat/blogs/2013/05/08/salvador-cardus-%C2%ABIE2%80%99accio-de-l%E2%80%99administracio-en-cultura-no-sempre-ha-aconseguit-el-qu>

Enllaços:

[1] <http://interaccio.diba.cat/node/3789>